

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра банківської справи

РЕФЕРАТ
кваліфікаційної роботи
на здобуття освітнього ступеня магістра
зі спеціальності «072 Фінанси, банківська справа та страхування»
за магістерською програмою професійного спрямування
«Управління діяльністю банків на фінансовому ринку»
на тему:
«Кредитні деривативи як інструмент захисту кредитних ризиків банку»

Виконавець:

студент кредитно-економічного факультету
Немазенко О.В.
(прізвище, ім'я, по батькові)
/підпис/

Науковий керівник:

к.е.н., викладач
(науковий ступінь, вчене звання)
Шмуратко Я.А.
(прізвище, ім'я, по батькові)
/підпис/

ОДЕСА – 2018

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. Економічна та політична нестабільність призвели до нової хвилі фінансової кризи та розбалансованості фінансових ринків України. На тлі зазначених подій, однією з найважливіших проблем, пов'язаних із реалізацією кредитних послуг комерційних банків, постає проблема побудови ефективної системи управління кредитними ризиками. Отже, пошук нових підходів до управління кредитним ризиком банків розглядається як один з головних чинників поліпшення кредитного клімату в Україні.

На початку 90-х років у якості інноваційного інструменту управління кредитними ризиками було запропоновано використання кредитних деривативів. Ринок кредитних деривативів стрімко зростав та зрештою, на думку багатьох вчених, став головним чинником, який започаткував хвилю світової фінансової кризи 2007-2008рр. Однак, на нашу думку, раціональне використання кредитних деривативів як інструменту захисту кредитних ризиків банків залишається актуальним й досі, тому заслуговує на увагу та подальше дослідження.

Метою є визначення можливостей та доцільності використання кредитних деривативів як інструменту захисту кредитних ризиків банку на сучасному етапі розвитку банківської системи України.

Завдання дослідження:

- описати економічну сутність та сучасні підходи та методи управління кредитними ризиками банку
- визначити сутність та види кредитних деривативів
- дослідити особливості правового регулювання функціонування ринку кредитних деривативів
- проаналізувати рівень кредитного ризику в банківській системі України
- визначити тенденції розвитку світового ринку кредитних деривативів
- проаналізувати чинники, що визначають можливості та доцільність використання кредитних деривативів в банківській системі України;
- визначити проблеми функціонування міжнародного ринку кредитних деривативів;
- обґрунтувати можливі напрями використання кредитних деривативів як інструменту хеджування кредитних ризиків банку у сучасних умовах.

Об'єктом дослідження є процеси управління кредитними ризиками банків.

Предмет дослідження є *кредитні деривативи як інструменти захисту кредитних ризиків банку.*

Методи дослідження. У дослідженні було використано методи абстрагування, індукції, дедукції, узагальнення, аналізу, системне оцінювання при дослідженні сутності понять «кредитний ризик», «кредитні деривативи» та ін., табличне і графічне зображення даних при оцінюванні структури і динаміки рівня кредитних ризиків банківської системи України; регресійно-кореляційний аналіз для визначення чинників, що впливають на рівень кредитних ризиків. Для обробки й аналізу інформації застосовувались ПО Statistica 10 та MS Excel.

Інформаційна база дослідження. наукові праці вітчизняних та іноземних учених; нормативно-законодавчі акти Європейського Союзу та України, аналітичні дані Банку міжнародних розрахунків, Міжнародного валютного фонду, Національного банку України, Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку, офіційних статистичних збірників; аналітичні дані іноземних банків.

Структура та обсяг роботи. Кваліфікаційна робота магістра складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел (50 найменувань) та додатків. Загальний обсяг роботи становить 115 сторінок. Основний зміст викладено на 97 сторінках. Робота містить 19 таблиць, 11 рисунків.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У першому розділі **«ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ВИКОРИСТАННЯ КРЕДИТНИХ ДЕРИВАТИВІВ ЯК ІНСТРУМЕНТУ ЗАХИСТУ РИЗИКІВ»** В першому розділі висвітлено теоретичні засади сутності та методів управління кредитними ризиками банку, особливості функціонування кредитних деривативів та їх види.

У другому розділі **«ОЦІНКА ВИКОРИСТАННЯ КРЕДИТНИХ ДЕРИВАТИВІВ В БАНКІВСЬКІЙ СИСТЕМІ УКРАЇНИ»** У другому розділі наведено оцінку рівня кредитного ризику банківській системі України, проаналізовано його динаміку та досліджено чинники, що впливають на рівень кредитного ризику, проаналізовано зміни у динаміку світового ринку кредитних деривативів та визначено проблеми його функціонування та накопичення кредитного ризику.

У третьому розділі **«НАПРЯМИ ВИКОРИСТАННЯ КРЕДИТНИХ ДЕРИВАТИВІВ У ВІТЧИЗНЯНІЙ ПРАКТИЦІ»** У третьому розділі запропоновано методика використання кредитних деривативів у якості інструменту хеджування та мінімізації кредитних ризиків та визначено напрями її застосування з метою управління кредитними ризиками банків та стимулювання розвитку економіки України.

ВИСНОВКИ

Проведене дослідження дозволило зробити висновки, основні з яких такі:

1. Кредитні деривативи – інструменти строкового ринку, що дозволяють банкам передавати (продавати за премію) кредитні ризики іншим учасникам фінансового ринку. Таким, чином банки вивільнюють кошти із резервів під кредитні операції, та можуть використовувати їх, для розширення діяльності. Однак необхідно враховувати й інші види ризику, які притаманні діяльності банків при роботі з подібними похідними. Природа цих ризиків, а також їхній вплив, вимагають окремого розгляду з боку банків, що використовують у своїй практиці кредитні деривативи. Проте, такі інструменти являють собою досить ефективні засоби для управління кредитними ризиками.

2. Ключовими проблемами, що стримують розвиток ринку кредитних деривативів в Україні, є низький рівень розвитку фінансового ринку, фінансова нестабільність і недосконалість законодавчої та нормативної бази. Виділено основні принципи регулювання ринку ПФІ: чітке визначення організаційно-правових меж функціонування ринків деривативів і повноважень регуляторів; уніфікація підходів до регулювання діяльності фінансових посередників на ринку похідних інструментів; запровадження чітких специфікацій для кожного виду деривативів; забезпечення остаточності розрахунків і умов виконання угод та посилення інституційної спроможності регуляторів щодо використання похідних інструментів із метою хеджування ризиків і підтримання ліквідності ринків.

3. Формування ринку кредитних деривативів є об'єктивною необхідністю, оскільки впливає на ефективність діяльності банків та фінансової системи в цілому. Використання банками кредитних деривативів дозволить знизити кредитні ризики, та покращити роботу самого банку. На додаток буде стимулюватися розвиток стратегічно важливих для держави галузей економіки, та крім цього буде розвиватися і сам банківський сектор. А участь банків в цьому процесі дозволить покращити систему оцінки позичальників та їх проектів, що відповідно знизить ризик неповернення кредитів до банку.

АНОТАЦІЯ

Немазенко О.В. «Кредитні деривативи як інструмент захисту кредитних ризиків банку».

Кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня магістра зі спеціальності «072 Фінанси, банківська справа та страхування» за магістерською програмою

(шифр та назва спеціальності)

професійного за спрямування «Управління діяльністю банків на фінансовому ринку».

(назва магістерської програм)

– Одеський національний економічний університет. – Одеса, 2018.

У роботі розглядаються теоретичні аспекти сутності та методи управління кредитивними ризиками, фактори впливу на рівень кредитного ризику в країні; сутність кредитних деривативів, види та особливості функціонування.

Проаналізовано динаміку світового ринку кредитних деривативів та проблеми його функціонування; динаміка кредитного ризику в банківській системі України та оцінка впливу факторів на рівень кредитного ризику.

Запропоновано методику використання кредитних деривативів у якості інструменту хеджування та мінімізації кредитних ризиків та напрями її застосування з метою управління кредитними ризиками банків та стимулювання розвитку економіки України.

Ключові слова:

похідні фінансові інструменти; кредитний ризик; кредитні деривативи; хеджування кредитних ризиків; фінансування проектів.

ANNOTATION

Nemazenko O.V. «Credit derivatives as a tool for protecting bank credit risks»

Qualifying work on obtaining a master's degree in the specialty
« 072 Finance, Banking and Insurance» under the master's program
(code and name of the specialty)

«Managing the activities of banks in the financial market ».

(title of master program)

– Odessa National Economics University. – Odessa, 2018.

The work deals with the theoretical aspects the essence and methods of credit risk management, factors of influence on the level of credit risk in the country; essence of credit derivatives, types and features of functioning.

Author analysis dynamics of the global market of credit derivatives and problems of its functioning; the dynamics of credit risk in the banking system of Ukraine and the assessment of the impact of factors on the level of credit risk.

The methodology of using credit derivatives as a hedging and minimization of credit risks and directions for its application in order to manage banks' credit risks and stimulate the development of the Ukrainian economy is proposed.

Keywords: derivative financial instruments; credit risk; credit derivatives; hedging of credit risks; financing of projects.